

Čís. 2961.

Soudcovské úkony, jimiž se promlčení přerušuje, jsou v druhé větě prvního odstavce § 531 tr. zák. uvedeny toliko jako příklady zásady v předchozí větě vyslovené. Stejně jako vydání obsílky k osobnímu výslechu, je i dožádání za výslech způsobilé přerušiti promlčení; obě opatření jsou rovnocennými úkony vyšetřovacími ve smyslu § 531 tr. zák.

Zákon nečiní v § 209 tr. zák. trestnost závislou na tom, že by obvinění z vymyšleného zločinu musilo býti takového rázu, že by úřady musily proti nařčenému zakročiti; stačí již pouhá objektivní způsobilost obvinění, přivoditi následky v § 209 tr. zák. předpokládané, aniž je potřebí, by kroky tam míněné byly skutečně zahájeny (by křivé obvinění dalo skutečně podnět k zavedení vyšetřování neb aspoň pátrání). Při uvažování o oné způsobilosti dlužno jen zkoumati, zda obvinění jako takové samo o sobě tuto způsobilost vykazuje, a bylo by ji vyloučiti jen tenkrát, kdyby obvinění nemohlo za žádných okolností přivoditi ony následky.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1927, Zm II 228/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského co tiskového soudu v Mor. Ostravě ze dne 29. ledna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.

Důvody:

Zmatečnost podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že prý trestnost činu obžalovanému za vinu kladeného, přestupku podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., pominula promlčením. Vyšel prý závadný článek dne 11. dubna 1926, kdežto první obsílka obžalovaného byla vypravena vyšetřujícím soudcem zemského trestního soudu v Praze teprve dne 29. července 1926, tedy po uplynutí tříměsíční doby promlčecí. Stížnost je bezdůvodna. Na přestupek § 6 cit. zák. je podle třetího odstavce bod a), podle něhož byl obžalovaný potrestán, stanoven trest vězení od jednoho měsíce do šesti měsíců a činí proto lhůta promlčecí podle § 532 tr. zák. tři měsíce, jak správně stížnost uvádí. Než tato lhůta, běžící ode dne spáchání činu, t. j. od 11. dubna 1926, byla podle § 531 tr. zák. přerušena tím, že příslušný krajský soud v Mor. Ostravě dožádal dne 10. července 1926, tedy ještě před uplynutím tříměsíční lhůty promlčecí, zemský trestní soud v Praze o zodpovědný výslech obžalovaného. Dožádání to rovná se co do své povahy a co do svých účinků vydání obsílky na obviněného, jež jest v § 531 tr. zák. uvedeno jakožto okolnost přerušující promlčení. Mohlť vyšetřující soudce krajského soudu v Moravské Ostravě právě tak předvolati si obviněného k osobnímu výslechu, jako zařídil

jeho výslech dožádaným zemským trestním soudem v Praze. Stejně jako vydání obsílky k osobnímu výslechu je tedy také dožádání za výslech způsobilé přerušiti promlčení, kdyžtě obě opatření jsou rovnocennými úkony vyšetřovacími ve smyslu § 531 tr. zák. a když soudcovské úkony, jimiž se promlčení přerušuje, jsou v druhé větě prvního odstavce onoho paragrafu uvedeny toliko jako příklady zásady v předchozí větě vyslovené, že se promlčení přeruší tím, že byl vinník tuzemským soudem vzat ve vyšetřování (sb. n. s. čís. 225, 2438; víd. sb. č. 1972 a 2361). Důvod zmatečnosti čís. 9 b) § 281 tr. ř. není proto dán.

Zmatek podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. je podle názoru stížnosti opodstatněn proto, že se v souzeném případě nejedná vůbec objektivně o zločin utržení na cti ve smyslu § 209 tr. zák. Pozastavený článek není prý takového rázu, že by úřady musely proti nařčenému zakročiti. Nejlepším dokladem toho, že úřady nebraly obvinění vážně, je prý okolnost, že několik dní po tom bylo učiněno trestní oznámení proti obžalovanému jako zodpovědnému redaktoru, pokud se týče proti pisateli článku. Z toho je prý patrné, že se úřad ani na okamžik nezabýval otázkou, zdali je obsah závadného článku pravdivým čili nic. Ostatně je prý v článku samém podotčeno, že podobný článek vyšel již dva měsíce před tím v témže časopise, nikdo se nad článkem nepozastavoval a článek byl bez závady propuštěn censurou. Stížnost neobstojí. Zákon nečiní v § 209 tr. zák. trestnost závislou na tom, že by obvinění z vymyšleného zločinu musilo býti takového rázu, že by úřady musily proti nařknutému zakročiti. Naopak slova zákona: »Kdo někoho . . . takovým způsobem obviní, že by obvinění jeho dáti mohlo vrchnosti podnět k vyšetřování . . .«, poukazují zjevně k tomu, že stačí již pouhá objektivní způsobilost obvinění, přivoditi následky v § 209 tr. zák. předpokládané, aniž je zapotřebí, by kroky tam zmíněné byly skutečně zahájeny. Nevyžaduje se proto ani pro skutkovou podstatu druhého deliktového případu, by křivé obvinění dalo skutečně podnět k zavedení vyšetřování neb aspoň k pátrání proti křivě obviněnému. Nálezací soud bere také bez právního omylu onu objektivní způsobilost za dánu a nejsou poukazy zmateční stížnosti s to, by otrásly opodstatněností soudcovského předpokladu, to tím méně, když nemají opory ve zjištěných rozsudkových, jež při dovolávání se hmotněprávního důvodu zmatečnosti jsou jediné směrodatna. To platí zejména o tvrzení stížnosti, že úřady nebraly obvinění vážně a že se úřad ani na okamžik nezabýval myšlenkou, zdali obsah závadného článku je pravdivý čili nic. Nelze proto k nim přihlížeti. Okolnost, že podobný článek vyšel již dříve v témže časopise »P.« a byl »censurou« propuštěn, nevylučuje trestnost závadného článku; jestli pro otázku trestnosti určitého projevu rozhodným výlučně obsah projevu a ustanovení trestního zákona, pod která jej dlužno podřaditi, a nezáleží pro přičitatelnost na tom, zda v konkrétním případě tiskový úřad zakročil, či z jakého důvodu nezakročil. Stížnost namítá dále, že se o nařknutém Š-ém ve článku vůbec přímo netvrdí, že zpronevěřil celých 70.000 Kč, nýbrž uvádí se pouze, že bylo zpronevěřeno v úřadě 70.000 Kč a že je do toho zapleten Š.

V článku není prý nikde řeči o tom, že Š. zpronevěřil celých 70.000 Kč, jakou účast na zpronevěře měl a jaký byl jeho podíl. Takové docela všeobecné tvrzení nemohlo by prý nikdy přiměti státní zastupitelství nebo policejní úřad k tomu, by zavedl proti Š-ému nějaké vyšetřování. Leč i tu se stížnost odchyluje od rozsudkových zjištění. Tato vyznívají v ten rozum, že Š. má účast na zpronevěře celých 70.000 Kč, a byl soud k tomuto předpokladu oprávněn samým doslovem závadného článku, v němž se ani v nejmenším nedává na jevo, že Š. měl na věci účast jen omezenější, jak ji stížnost naznačuje. O nějaké všeobecnosti tvrzení v uplatňovaném směru nemůže býti proto řeči. I kdyby Š. byl úřadům do té míry znám, že jim bylo patrné, že nějaký zlomyslný pisatel dal článek za zády obžalovaného do novin (rozsudek to nezjišťuje), nevylučuje to objektivní způsobilost obvinění přivoditi následky v § 209 tr. zák. naznačené; neboť při uvažování o této otázce dlužno jen zkoumati, zda obvinění jako takové samo o sobě vykazovalo onu způsobilost a bylo by ji vyloučiti jen tenkrát, kdyby bylo lze říci, že obvinění nemohlo za žádných okolností přivoditi ony následky. Podle toho zakládá obsah článku, obvinění v něm vyslovené, po objektivní stránce zločin podle § 209 tr. zák. a nikoli pouhý přestupek urážky na cti podle § 487 tr. zák. Odpovídá proto výrok, odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 6 tiskové novely stavu věci i zákonu, zvláště když stížnost vůbec ani nenapadá výrok nalézacího soudu, že obžalovaný zanedbal povinnou péči.

Čís. 2962.

Urážkou na cti může býti jen útok, který snižuje neb aspoň ohrožuje způsobem v trestním zákoně vytčeným v očích spoluobčanů onu vážnost a úctu postiženého, na kterou má nárok podle své osobnosti. Označení jednání, jež podle všeobecně platných společenských názorů není správným, za jednání nekorektní, není útokem na čest osoby, která takové nesprávné jednání předsevzala.

Podle všeobecně platných společenských názorů nemají korektní lidé ve zvyku, by čestné prohlášení, které jim bylo dáno soudním smírem od osoby, která je urazila, otiskovali bez vědomí druhé strany v jiných listech, než bylo smírem určeno (s vlastním dodatkem zahroceným proti druhé straně).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1927, Zm I 551/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromých obžalobců do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Jičíně ze dne 21. června 1927, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., mimo jiné z těchto